

HET HOE EN WAAROM VAN DE EURO

DE EURO

De laatste tijd is de euro steeds vaker in het nieuws. De euro is de nieuwe Europese munt die in Nederland en andere Europese landen, de Economische en Monetaire Unie (de EMU), ingevoerd gaat worden en de plaats inneemt van de gulden, de Franse frank etc. We staan dus aan de vooravond van een unieke, grootschalige omwisselingsoperatie. Alleen al in Nederland moeten bijvoorbeeld 370 miljoen bankbiljetten en 2,5 miljard munten worden omgewisseld. Vijf jaar geleden al hebben de lidstaten van de Europese Unie daar officiële afspraken over gemaakt en die vastgelegd in het Verdrag van Maastricht.

Nu de invoering van de euro dichterbij komt, is het begrijpelijk dat veel mensen de laatste ontwikkelingen met belangstelling volgen en de behoefte groeit aan vooral praktische informatie. Vandaar dit artikel, waarin de belangrijkste zaken nog eens de revue passeren, ook zaken waarover helaas nog altijd misverstanden bestaan. De bedoeling is om ieder de weg te wijzen naar aanvullende informatie die voor hem of haar van belang is.

Eerst wordt ingegaan op de achtergronden bij het ontstaan van de EMU. Daarna worden de gevolgen van de EMU voor u, als burger behandeld. De voordelen en de nadelen zijn voor u op een rijtje gezet, en waar nodig worden afkortingen en begrippen uitgelegd. In het tijdschema voor de invoering van de euro kunt u zien wat belangrijke momenten zijn voor de EMU en de euro. En tussendoor geven we antwoord op een aantal van de meest gestelde vragen.

Hoeveel zal de euro waard zijn?

Naar verwachting zal de euro twee gulden waard zijn. Dat betekent dat na omrekening in euro's alle prijzen in Nederland ongeveer de helft lager zijn. Dat geldt uiteraard ook voor de inkomens. Om elk misverstand te voorkomen: in koopkracht gaat niemand er door de omwisseling op voor- of achteruit. Alleen het aantal miljonairs zal flink worden uitgedund, want wie bijvoorbeeld met zijn of haar vermogen net de grens van een miljoen gulden had bereikt, zal merken dat na de introductie van de euro zijn vermogen nog "maar" een half miljoen euro waard is...

EU: Lid van de Europese Unie zijn: België, Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Griekenland, het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk, Portugal, Spanje en Zweden. Deze landen werken al jaren samen op allerlei gebied, ook aan de vorming van een sterke economische gemeenschap. Een mijlpaal in de Europese samenwerking was dan ook de totstandkoming van de vrije interne markt in 1992 met een vrij verkeer van goederen, personen, diensten en kapitaal.

EMU: Economische en Monetaire Unie. Samenwerking van de deelnemende EU-landen op financieel gebied. Stap voor stap wordt toegewerkt naar de invoering van een gemeenschappelijke Europese munt voor de hele interne Europese markt: de euro. Daartoe worden de wisselkoersen van de deelnemende landen in een vaste verhouding aan elkaar gekoppeld. Bij de invoering van de euro worden de nationale munten afgeschaft; binnen de EMU zijn valutaschommelingen dan verleden tijd.

EURO; De gemeenschappelijke munt van de Europese landen die deelnemen aan de EMU.

ECB: Europese Centrale Bank. Bij één Europese munt hoort ook één centrale bank. In het voorjaar van 1998 zal de Europese Centrale Bank worden opgericht die vanaf 1 januari 1999 het monetaire beleid in de EMU zal gaan bepalen. Deze bank opereert onafhankelijk van de Europese regeringen en heeft als doel de handhaving van prijsstabiliteit.

Europa is meer dan de som van de delen

De geschiedenis van de EU

De Europese landen realiseerden zich na de tweede wereldoorlog dat economische samenwerking de kans op oorlog verkleint en dat handel leidt tot meer welvaart. Daarom werd de Europese Economische Gemeenschap (EEG) opgericht. Daarmee kwam de economische samenwerking en het vrije handelsverkeer tussen de Europese landen goed op gang. De EEG werd later omgedoopt tot EG en nog later tot EU. In de loop der jaren werden nationale wetten op elkaar afgestemd, waardoor een open Europese markt ontstond met een vrij verkeer van goederen, diensten, personen en kapitaal. In de praktijk betekent dat bijvoorbeeld, dat vrachtwagenchauffeurs niet meer bij de interne grenzen hoeven te wachten en allerlei formulieren hoeven in te vullen.

En wil iemand werken of wonen in een ander land van de EU, dan kan dat.

Het vervolg van de EU: de EMU

Ondanks de gemeenschappelijke markt met een vrij verkeer van goederen, diensten, personen en kapitaal, bestaat er nog één belangrijke drempel voor een volledig vrije handel binnen de EU: wisselkoersonzekerheid. De euro kan ook deze laatste drempel wegnemen. Omwisselingskosten verdwijnen en ondernemers hoeven geen kosten meer te maken om zich tegen wisselkoersrisico's in te dekken. Daarbij is iedereen gebaat, ook de burger. Want meer internationale handel biedt meer kansen op toename van bedrijvigheid en dat vertaalt zich weer in meer werkgelegenheid en koopkracht. Van dat laatste profiteert dus uiteindelijk iedereen.

Het belang van de EMU voor Nederland

Nederland is een middelgroot land met een open, op het buitenland gerichte economie. Meer dan de helft van de productie in Nederland is bestemd voor de buitenlandse markt en ruim driekwart daarvan gaat naar EU-landen. Circa tweederde van onze invoer komt uit die landen. Het wegnemen van wisselkoersonzekerheid en van omwisselkosten is daarom voor Nederland van groot belang, niet alleen voor de burger, maar ook voor het bedrijfsleven.

Voorwaarden om mee te doen aan de EMU

Om aan de EMU mee te doen, moeten de lidstaten aan een aantal toetredingseisen voldoen. Deze bevorderen een gezonde economische ontwikkeling, waardoor de zwakkere lidstaten naar de sterkere toegroeien. Want mede door de inspanningen van de lidstaten om aan die eisen te voldoen, is de afgelopen jaren in de meeste lidstaten de inflatie aanmerkelijk gedaald en zijn ook de overheidstekorten afgenomen. De toetredingseisen komen er ruwweg op neer dat een land een lage inflatie, een lage rente, een stabiele munt en gezonde overheidsfinanciën moet hebben. Stuk voor stuk zijn dat ook los van de EMU belangrijke doelen die een land zou moeten nastreven. Ze zijn al jaren topprioriteit in het Nederlands financiële beleid. Het gezondmaken van de overheidsfinanciën is vanzelfsprekend belangrijk, bijvoorbeeld omdat er straks speelruimte moet zijn om de vergrijzing van de bevolking op te vangen.

Het is dus beslist niet zo dat de bezuinigingen in de EU-landen alleen maar nodig zijn om aan de EMU mee te kunnen doen.

Landen die voldoen aan de toetredingseisen

In het voorjaar van 1998 besluiten de regeringsleiders van de EU-landen welke landen aan de toetredingseisen voor de EMU voldoen. Die landen nemen dan op 1 januari 1999 deel aan de EMU en zullen de gemeenschappelijke munt, de euro, invoeren. Alleen Denemarken en het Verenigd Koninkrijk hebben bedongen dat zij eventueel ook later mogen beslissen of zij de euro invoeren, mits ze voldoen aan de toetredingseisen.

Landen die niet voldoen aan de toetredingseisen

Landen die in het voorjaar van 1998 nog niet aan de toetredingseisen voldoen, kunnen pas later toetreden. Iedere twee jaar, of eerder wanneer een land hierom verzoekt, wordt bekeken of het inmiddels aan de toetredingseisen voldoet. Als dat zo is, kan de euro alsnog in dat land worden ingevoerd. Zo'n land maakt tot die tijd uiteraard wel deel uit van de vrije Europese markt, maar is nog niet klaar voor die ene Europese munt.

Handhaving van een gezond economisch beleid binnen de EMU

Toetreding tot de EMU is één ding. Daarvoor zijn dus die toetredingseisen. Maar landen die eenmaal toegetreden zijn, moeten hun gezonde economische beleid ook blijven volhouden. Het is van belang dat een land, eenmaal aan boord van de EMU, zijn overheidsfinanciën niet meer laat ontsporen. Om te voorkomen dat zo'n situatie zich voordoet, is tussen de lidstaten afgesproken dat een land dat zo'n ontsporing niet snel corrigeert flinke boetes moet betalen. Dit moet de lidstaten op het juiste pad houden.

Wordt de euro een waardevaste munt?

Wanneer we zeggen dat de gulden een harde munt is, bedoelen we daarmee in feite dat de inflatie in Nederland laag is en dat ook in het buitenland de koopkracht van onze munt jaar in jaar uit goed op peil blijft. Precies hetzelfde mag verwacht worden van de euro. En hoewel natuurlijk niemand de toekomst kan voorspellen, is er geen enkele reden om aan te nemen dat de inflatie na de introductie van de euro in ons land of in andere lidstaten van de EU hoger uit zal komen dan anders het geval zou zijn geweest. Integendeel, alle lidstaten hebben enkele jaren geleden tegelijk met de afspraken over de euro ook harde afspraken gemaakt over het streven naar prijsstabiliteit en een gezond economisch beleid. Over het belang daarvan is iedereen het eens.

Wanneer mag een land toetreden tot de EMU?

Om deel uit te kunnen maken van de EMU moet een land voldoen aan vijf toetredingseisen.

Lage inflatie

De prijzen van de goederen die gezinnen kopen, moeten stabiel zijn. De inflatie in een land mag hooguit 1,5 procentpunt meer bedragen dan in de drie landen met de laagste inflatie.

Lage rente

Het rentepercentage dat de overheid betaalt als ze van burgers voor een langere periode geld leent, mag evenmin hoog zijn. Ook om dat te beoordelen wordt gekeken naar de drie landen met de laagste inflatie. De rente mag niet meer dan 2 procentpunt liggen boven de gemiddelde rente in diezelfde drie landen.

Laag begrotingstekort

De overheidsfinanciën moeten in orde zijn. Het overheidstekort moet, uitgedrukt als een percentage van het jaarlijks nationale inkomen, lager dan 3% zijn of die grens genaderd zijn door aanhoudende dalingen van een aanzienlijke omvang.

Lage overheidsschuld

Dat de overheidsfinanciën op orde moeten zijn, betekent tevens dat de totale in het verleden opgebouwde schuld van de overheid niet meer dan 60% van het jaarlijkse nationale inkomen mag bedragen of - als het percentage daar nog boven ligt - dat plafond in een bevredigend tempo dient te naderen.

Stabiele munt

Het land moet gedurende tenminste de laatste twee jaar voor het "EMU-examen" binnenzekere grenzen een stabiele, niet gedevalueerde munt hebben gehad, zonder dat daar grootscheepse steun van andere landen voor nodig was. De centrale banken van die landen moeten de koers van de munt in kwestie in elk geval niet kunstmatig op peil hebben hoeven houden door haar voor grote bedragen op te kopen. Kortom, een bewezen sterke munt.

De euro, de gemeenschappelijke munt

De euro: Zo gaat de gemeenschappelijke Europese munt dus heten. Deze naam is gekozen tijdens de Europese Top van regeringsleiders van de EU-landen van eind 1995. De euro is een feit zodra op 1 januari 1999 de EMU van start gaat. De munten van de deelnemende landen zullen vanaf dat moment een vaste koers ten opzichte van elkaar en ten opzichte van de euro hebben. De euro zal ruim twee gulden waard zijn. Officieel wordt de euro ingevoerd op 1 januari 1999, maar in winkels zal daar dan nog niet veel van te merken zijn, want alleen banken in Europa gaan vanaf dat moment met elkaar in euro's rekenen. De euromunten en -bankbiljetten worden pas zo'n drie jaar later, rond 1 januari 2002, in omloop gebracht. Pas dan zullen ook de guldens -munten en bankbiljetten - uit omloop worden gehaald. Iedereen heeft dus de tijd om de noodzakelijke voorbereidingen te treffen. De meeste grote bedrijven zijn daar al druk mee bezig en inventariseren nu al wat er straks allemaal moet gebeuren. Ook de winkeliers zullen straks hun tijd hard nodig hebben voor de aanpassing van hun kassa's, financiële computerprogramma's zoals de boekhouding, prijzen, facturen en salarissen. Sommige grote bedrijven, die dagelijks grote girale transacties doen, zullen naar verwachting al eerder van de mogelijkheid gebruikmaken om die transacties in euro's af te wikkelen.

Overgangperiode

Begin 2002 is het zover. Dan krijgt iedereen, dus ook de burger, de gelegenheid om dagelijks te wennen aan de euro die dan in omloop komt, voorlopig naast de gulden. Prijzen, salarissen, pensioenen, rente en dividend, zullen tijdelijk uitgedrukt worden in zowel euro's als in guldens. Ieder mag maximaal een half jaar lang zelf kiezen of hij betaalt in euro's of in guldens. Maar na die overgangperiode is de gulden verleden tijd en zijn bijvoorbeeld automaten, parkeermeters en kassa's alleen nog berekend op euro's. Uiterlijk 1 juli 2002 begint de periode waarin u alleen nog in euro's kunt betalen. Oude bankbiljetten en munten kunnen nog worden ingewisseld tegen euro's, maar betalen kunt u er niet meer mee. Alle rekeningen en transacties zullen vanaf die datum niet langer in guldens, maar alleen in euro's luiden. Dan is de overgang op de euro echt voltooid.

Wanneer krijg ik euro's in mijn portemonnee?

Het gebruik van de euro door het brede publiek zal een grote vlucht nemen zodra de eurobiljetten en -munten beschikbaar zijn. Dat zal rond 1 januari 2002 het geval zijn. De dagelijkse betalingen tussen burgers, bedrijven en overheid zullen tot dat moment nog in guldens worden afgewikkeld. Betalen voor de boodschappen kan tot 1 juli 2002 nog met guldens. Dat geldt ook voor belastingbetalingen en sociale uitkeringen. Rond 1 januari 2002 krijgt u eurobiljetten en -munten uit de geldautomaat en zal ook iedereen de girale euro gaan gebruiken.

Tijdschema voor de invoering van de euro

Voorjaar 1998

- * besluit welke landen deelnemen aan de EMU
- * oprichting Europese Centrale Bank
- * vaststellen definitieve datum voor de uitgifte van euro-biljetten en -munten

1 januari 1999

- * de munten van de deelnemende landen krijgen een vaste wisselkoers ten opzichte van elkaar
- * de waarde van de euro ten opzichte van de deelnemende munten wordt vastgelegd
- * de ECB stelt het monetaire beleid in euro's vast, de nationale banken voeren dit uit
- * alle nieuwe staatsleningen worden uitgegeven in euro's
- * de financiële markten van alle deelnemende landen kunnen overgaan op de euro

Omstreeks 1 januari 2002

- * de introductie van de euro-bankbiljetten en -munten
- * nationale munten en euro's worden naast elkaar gebruikt; beide zijn wettig betaalmiddel
- * de nationale munten en biljetten worden geleidelijk vervangen door euro's.

Voor 1 juli 2002

- * uiterlijk zes maanden na het einde van de overgangsperiode verliezen de nationale munten hun status van wettig betaalmiddel; wel blijven ze nog geruime tijd inwisselbaar bij de centrale banken voor euro's

De gevolgen van de euro voor hypotheek en andere contracten

Over de juridische gevolgen van de overgang op de euro zal geen enkele onzekerheid bestaan. Daarom wordt in wetten vastgelegd dat de invoering van de euro geen gevolgen heeft voor bestaande contracten. De overgang van gulden naar euro is juridisch gezien geen reden om een contract te wijzigen of op te zeggen. Deze wetgeving is belangrijk, omdat veel afspraken in onze maatschappij contractueel zijn vastgelegd. Van arbeidscontracten tot hypotheek, pensioenen enzovoorts. Om nog maar te zwijgen van allerlei contracten tussen bedrijven. De wetgeving regelt dat deze overeenkomsten gewoon doorlopen en alle afspraken van kracht blijven.

Wat gebeurt er met mijn hypotheek, spaargeld, pensioen of mijn levensverzekering?

In uw hypotheekcontract staan bedragen in guldens. In de wetgeving zal worden vastgelegd dat deze bedragen met ingang van 1 januari 2002 gelezen moeten worden als bedragen in euro's, omgerekend tegen een vaste officiële koers, zodat u er niet armer en niet rijker van wordt. Met andere woorden: aanpassing van het contract zelf is niet noodzakelijk. Dit geldt ook voor andere contracten zoals uw huurcontract, uw levensverzekering en pensioen.

Als u spaargeld op een bankrekening heeft staan wordt dit automatisch omgezet in euro's als de eurobankbiljetten en -munten beschikbaar komen. Daarbij blijft de waarde van uw spaargeld uiteraard gelijk.

De invoering van de euro: eenmalige kosten

De invoering van de euro brengt voor de hele samenleving aanpassingen met zich mee. Kassa's, geldautomaten en computersystemen moeten worden aangepast. Automatische weeg- en prijssystemen in winkels moeten opnieuw worden geprogrammeerd. Prijskaartjes en tarievenlijsten moeten veranderen. Parkeermeters, winkelwagentjes, kluisjes en dergelijke moeten worden omgebouwd. En ga zo maar door. Dit betekent veel werk en kosten voor banken, bedrijfsleven en overheid.

Kosten van aanpassing

Het doorvoeren van al die aanpassingen kost natuurlijk geld. Hoeveel is moeilijk te schatten. Maar wie nu al rekening houdt met de komst van de euro, bijvoorbeeld bij het doen van nieuwe investeringen, kan de kosten beperken. Gelukkig gaat het hierbij om eenmalige uitgaven en inspanningen.

Iedereen moet wennen

Verder moet natuurlijk iedereen wennen aan de nieuwe munt en rekeneenheid. Het zal even duren voordat iedereen vertrouwd is met prijzen in euro's.

De invoering van de euro: blijvende voordelen

Een van de grote voordelen van de omwisseling naar de euro ligt heel erg voor de hand: het met z'n allen gebruiken van dezelfde munt scheelt in de toekomst, als iedereen eraan gewend is, een hoop gereken en veel omwisselingskosten. Dit is in ieder geval in het voordeel van iedereen die wel eens als toerist door Europa reist.

Geen wisselkoersrisico's

Voor importerende en exporterende bedrijven is het naast elkaar bestaan van allerlei munten nogal onpraktisch. Zij hebben baat bij de invoering van de euro. Naast het feit dat zij geen omwisselingskosten meer hebben, hoeven zij ook geen kosten meer te maken om zich in te dekken tegen wisselkoersrisico's.

Meer concurrentie, meer keuze, lagere prijzen

De prijzen worden straks overal binnen de EMU-landen in euro's aangegeven. Dat maakt vergelijking gemakkelijker, waardoor kopen in het buitenland eenvoudiger wordt; zowel voor consumenten als voor het bedrijfsleven. Dat stimuleert de concurrentie en kan leiden tot meer keuze en lagere prijzen.

Samen betekenen deze voordelen van die ene munt een enorme kans op economische groei, werkgelegenheid en koopkracht. En daar was het veertig jaar geleden allemaal om begonnen.

Bron: brochure Nationaal Forum voor de introductie van de euro

Natuurlijk wil de SNS bank te zijner tijd met raad en daad voor u klaarstaan.